

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ

॥ ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶಾರ್ದೂಲಪ್ರೇರಣಯಾ ರಾವಣೇನ ಶುಕಂ ದೂತೀಕೃತ್ಯ ತದ್ಧ್ವಾರಾ
ಸುಗ್ರೀವಸವಿಧೇ ಸಂದೇಶಸ್ಯ ಪ್ರೇಷಣಂ, ತತ್ರ ವಾನರಕೃತಾ ತದೀಯಾ
ದುರವಸ್ಥಾ, ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾನುಗ್ರಹೇಣ ತಸ್ಯ ಕ್ಲೇಶತೋ ಮೋಕ್ಷಣಂ ಸುಗ್ರೀವೇಣ
ಚ ರಾವಣಂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರದಾನಂ

ತತೋ ನಿವಿಷ್ಟಾಂ ಧ್ವಜಿನೀಂ ಸುಗ್ರೀವೇಣಾಭಿಪಾಲಿತಾಂ |
ದದರ್ಶ ರಾಕ್ಷಸೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಶಾರ್ದೂಲೋ ನಾಮ ವೀರ್ಯವಾನ್ || 6.20.1 ||

ಚಾರೋ ರಾಕ್ಷಸರಾಜಸ್ಯ ರಾವಣಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ |
ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವತೋಽವ್ಯಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿಗಮ್ಯ ಸ ರಾಕ್ಷಸಃ || 6.20.2 ||

ಆವಿಶ್ಯ ಲಂಕಾಂ ವೇಗೇನ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ |
ಏಷ ವೈ ವಾನರಕ್ಷೌಘೋ ಲಂಕಾಂ ಸಮಭಿವರ್ತತೇ || 6.20.3 ||

ಅಗಾಧಶ್ಚಾಪ್ರಮೇಯಶ್ಚ ದ್ವಿತೀಯ ಇವ ಸಾಗರಃ |
ಪುತ್ರೌ ದಶರಥಸ್ಯೇಮೌ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ || 6.20.4 ||

ಉತ್ತಮೌ ರೂಪಸಂಪನ್ನೌ ಸೀತಾಯಾಃ ಪದಮಾಗತೌ |
ಏತೌ ಸಾಗರಮಾಸಾದ್ಯ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟೌ ಮಹಾದ್ಯುತೇ || 6.20.5 ||

ಬಲಂ ಚಾಕಾಶಮಾವೃತ್ಯ ಸರ್ವತೋ ದಶಯೋಜನಂ |
ತತ್ತ್ವಭೂತಂ ಮಹಾರಾಜ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವೇದಿತುಮರ್ಹಸಿ || 6.20.6 ||

ತವ ದೂತಾ ಮಹಾರಾಜ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಹಂತಿ ವೇದಿತುಂ |
ಉಪಪ್ರದಾನಂ ಸಾಂತ್ವಂ ವಾ ಭೇದೋ ವಾತ್ರ ಪ್ರಯುಜ್ಯತಾಂ || 6.20.7 ||

ಶಾರ್ದೂಲಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾವಣೋ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ |
ಉವಾಚ ಸಹಸಾ ವ್ಯಗ್ರಃ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯಾರ್ಥಮಾತ್ಮನಃ |
ಶುಕಂ ಸಾಧು ತದಾ ರಕ್ಷೋ ವಾಕ್ಯಮರ್ಥವಿದಾಂ ವರಂ || 6.20.8 ||

ಸುಗ್ರೀವಂ ಬ್ರೂಹಿ ಗತ್ವಾಽಶು ರಾಜಾನಂ ವಚನಾನ್ಮಮ |
ಯಥಾಸಂದೇಶಮಕ್ಲಿಬಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾ ಪರಯಾ ಗಿರಾ || 6.20.9 ||

ತ್ವಂ ವೈ ಮಹಾರಾಜಕುಲಪ್ರಸೂತೋ
ಮಹಾಬಲಶ್ಚಕ್ಷರಜಃಸುತಶ್ಚ |
ನ ಕಶ್ಚನಾರ್ಥಸ್ತವ ನಾಸ್ಯನರ್ಥ -
ಸ್ತಥಾಪಿ ಮೇ ಭ್ರಾತೃಸಮೋ ಹರೀಶ || 6.20.10 ||

ಅಹಂ ಯದ್ಯಹರಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ |
ಕಿಂ ತತ್ರ ತವ ಸುಗ್ರೀವ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಪ್ರತಿ ಗಮ್ಯತಾಂ || 6.20.11 ||

ನಹೀಯಂ ಹರಿಭಿರ್ಲಂಕಾ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಶಕ್ಯಾ ಕಥಂಚನ |
ದೇವೈರಪಿ ಸಗಂಧವೈಃ ಕಿಂ ಪುನರ್ನರವಾನರೈಃ || 6.20.12 ||

ಸ ತದಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೇಣ ಸಂದಿಷ್ಟೋ ರಜನೀಚರಃ |
ಶುಕೋ ವಿಹಂಗಮೋ ಭೂತ್ವಾ ತೂರ್ಣಮಾಪ್ಲುತ್ಯ ಚಾಂಬರಂ || 6.20.13 ||

ಸ ಗತ್ವಾ ದೂರಮಧ್ವಾನಮುಪರ್ಯುಪರಿ ಸಾಗರಂ |
ಸಂಸ್ಥಿತೋ ಹ್ಯಂಬರೇ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ || 6.20.14 ||

ಸರ್ವಮುಕ್ತಂ ಯಥಾಽದಿಷ್ಟಂ ರಾವಣೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ |
ತತ್ ಪ್ರಾಪಯಂತಂ ವಚನಂ ತೂರ್ಣಮಾಪ್ಲುತ್ಯ ವಾನರಾಃ || 6.20.15 ||

ಪ್ರಾಪದ್ಯಂತ ತದಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಲೋಪ್ತುಂ ಹಂತುಂ ಚ ಮುಷ್ಟಿಭಿಃ |
ಸರ್ವೈಃ ಪ್ಲವಂಗೈಃ ಪ್ರಸಭಂ ನಿಗೃಹೀತೋ ನಿಶಾಚರಃ || 6.20.16 ||

ಗಗನಾದ್ ಭೂತಲೇ ಚಾಶು ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾವತಾರಿತಃ |
ವಾನರೈಃ ಪೀಡ್ಯಮಾನಸ್ತು ಶುಕೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ || 6.20.17 ||

ನ ದೂತಾನ್ ಘ್ನಂತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ವಾಯಂತಾಂ ಸಾಧು ವಾನರಾಃ |
ಯಸ್ತು ಹಿತ್ವಾ ಮತಂ ಭರ್ತುಃ ಸ್ವಮತಂ ಸಂಪ್ರಧಾರಯೇತ್ |
ಅನುಕ್ತವಾದೀ ದೂತಃ ಸನ್ ಸ ದೂತೋ ವಧಮರ್ಹತಿ || 6.20.18 ||

ಶುಕಸ್ಯ ವಚನಂ ರಾಮಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಪರಿದೇವಿತಂ |
ಉವಾಚ ಮಾವಧಿಷ್ಟೇತಿ ಘ್ನತಃ ಶಾಖಾಮೃಗರ್ಷಭಾನ್ || 6.20.19 ||

ಸ ಚ ಪತ್ರಲಘುಭೂರ್ತ್ವಾ ಹರಿಭಿದರ್ಶಿತೇಽಭಯೇ |
ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಸ್ಥಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಪುನರ್ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ || 6.20.20 ||

ಸುಗ್ರೀವ ಸತ್ತ್ವಸಂಪನ್ನ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮ |
ಕಿಂ ಮಯಾ ಖಲು ವಕ್ತವ್ಯೋ ರಾವಣೋ ಲೋಕರಾವಣಃ || 6.20.21 ||

ಸ ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪಸ್ತದಾ
ಪ್ಲವಂಗಮಾನಾಮೃಷಭೋ ಮಹಾಬಲಃ |
ಉವಾಚ ವಾಕ್ಯಂ ರಜನೀಚರಸ್ಯ
ಚಾರಂ ಶುಕಂ ಶುದ್ಧಮದೀನಸತ್ತ್ವಃ || 6.20.22 ||

ನ ಮೇಽಸಿ ಮಿತ್ರಂ ನ ತಥಾನುಕಂಪ್ಯೋ
ನ ಚೋಪಕರ್ತಾಸಿ ನ ಮೇ ಪ್ರಿಯೋಽಸಿ |
ಅರಿಶ್ಚ ರಾಮಸ್ಯ ಸಹಾನುಬಂಧ -
ಸ್ತತೋಽಸಿ ವಾಲೀವ ವಧಾರ್ಹ ವಧ್ಯಃ || 6.20.23 ||

ನಿಹನ್ಮ್ಯಹಂ ತ್ವಾಂ ಸಸುತಂ ಸಬಂಧುಂ
ಸಜ್ಞಾತಿವರ್ಗಂ ರಜನೀಚರೇಶ |

ಲಂಕಾಂ ಚ ಸರ್ವಾಂ ಮಹತಾ ಬಲೇನ
ಸರ್ವೈಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮೇತ್ಯ ಭಸ್ಮ || 6.20.24 ||

ನ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ರಾವಣ ರಾಘವಸ್ಯ
ಸುರೈಃ ಸಹೇಂದ್ರೈರಪಿ ಮೂಢ ಗುಪ್ತಃ |
ಅಂತರ್ಹಿತಃ ಸೂರ್ಯಪಥಂ ಗತೋಽಪಿ
ತಥೈವ ಪಾತಾಲಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಃ |
ಗಿರೀಶಪಾದಾಂಬುಜಸಂಗತೋ ವಾ
ಹತೋಽಸಿ ರಾಮೇಣ ಸಹಾನುಜಸ್ತ್ವಂ || 6.20.25 ||

ತಸ್ಯ ತೇ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ನ ಪಿಶಾಚಂ ನ ರಾಕ್ಷಸಂ |
ತ್ರಾತಾರಂ ನಾನುಪಶ್ಯಾಮಿ ನ ಗಂಧರ್ವಂ ನ ಚಾಸುರಂ || 6.20.26 ||

ಅವಧೀಸ್ತ್ವಂ ಜರಾವೃದ್ಧಂ ಗೃಧ್ರರಾಜಂ ಜಟಾಯುಷಂ |
ಕಿಂ ನು ತೇ ರಾಮಸಾನ್ನಿಧ್ಯೇ ಸಕಾಶೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ |
ಹೃತಾ ಸೀತಾ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಯಾಂ ತ್ವಂ ಗೃಹ್ಯ ನ ಬುದ್ಧಸೇ || 6.20.27 ||

ಮಹಾಬಲಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ಸುರೈರಪಿ |
ನ ಬುದ್ಧಸೇ ರಘುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಯಸ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಹರಿಷ್ಯತಿ || 6.20.28 ||

ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ ವಾಲಿಸುತೋಽಪ್ಯಂಗದೋ ಹರಿಸತ್ತಮಃ |
ನಾಯಂ ದೂತೋ ಮಹಾರಾಜ ಚಾರಕಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ || 6.20.29 ||

ತುಲಿತಂ ಹಿ ಬಲಂ ಸರ್ವಮನೇನ ತವ ತಿಷ್ಠತಾ |
ಗೃಹ್ಯತಾಂ ಮಾಗಮಲ್ಲಂಕಾಮೇತದ್ಧಿ ಮಮ ರೋಚತೇ || 6.20.30 ||

ತತೋ ರಾಜ್ಞಾ ಸಮಾದಿಷ್ಟಾಃ ಸಮುತ್ಪತ್ಯ ವಲೀಮುಖಾಃ |
ಜಗೃಹುಶ್ಚ ಬಬಂಧುಶ್ಚ ವಿಲಪಂತಮನಾಥವತ್ || 6.20.31 ||

ಶುಕಸ್ತು ವಾನರೈಶ್ಚಂಡೈಸ್ತತ್ರ ತೈಃ ಸಂಪ್ರಪೀಡಿತಃ |
 ವ್ಯಾಚುಕ್ರೋಶ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ರಾಮಂ ದಶರಥಾತ್ಮಜಂ |
 ಲುಪ್ಯೇತೇ ಮೇ ಬಲಾತ್ ಪಕ್ಷೌ ಭಿದ್ಯತೇ ಮೇ ತಥಾಕ್ಷಣೀ || 6.20.32 ||

ಯಾಂ ಚ ರಾತ್ರಿಂ ಮರಿಷ್ಯಾಮಿ ಜಾಯೇ ರಾತ್ರಿಂ ಚ ಯಾಮಹಂ |
 ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಕಾಲೇ ಯನ್ಮಯಾ ಹ್ಯಶುಭಂ ಕೃತಂ |
 ಸರ್ವಂ ತದುಪಪದ್ಯೇಥಾ ಜಹ್ಯಾಂ ಚೇದ್ ಯದಿ ಜೀವಿತಂ || 6.20.33 ||

ನಾಘಾತಯತ್ ತದಾ ರಾಮಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತ್ಪರಿದೇವಿತಂ |
 ವಾನರಾನಬ್ರವೀದ್ ರಾಮೋ ಮುಚ್ಯತಾಂ ದೂತ ಆಗತಃ || 6.20.34 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ
 ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||